

Collegevergadering van 27 juni 2001

Democratie onder hanenbalken

Het College van afgevaardigden besprak in juni de mogelijkheden om te lobbyen voor een hogere toevoegingsvergoeding. Staken? En er werd onder meer gepraat over een nieuwe regeling voor raadpleging van de achterban.

Jan Pieter Nepveu
freelance journalist

Niemand is er tegen om een signaal in Den Haag af te geven, dus wordt de motie met algemene stemmen aangenomen

In de grote zaal onder de hanenbalken van Slot Zeist kan het behoorlijk warm worden. Het is dat het vannacht heeft geonweerd, anders was het er meteen al niet om uit te houden. Het College van afgevaardigden vergadert er en naar het zich laat aanzien zal de temperatuur nog stijgen.

De agenda behelst geen schokkende zaken, al weet niemand van tevoren waar een vergadering van welsprekende maar eigenwijze advocaten heen gaat. Immers, er speelt nogal wat. De kleine kantoren beginnen uit het gelid te lopen en de sociaal advocaten zien zich gedwongen in Den Haag te demonstreren voor hogere vergoedingen. Rond tafeltjes met paarse kleedjes zitten meer dan zestig afgevaardigden vooralsnog gezellig aan de koffie te roezemoezen.

De onervaren bezoeker die links en

rechts vraagt naar de verwachtingen voor de vergadering, krijgt te horen dat de agenda weinig spectaculair is. Wel zijn sommigen van tevoren benieuwd hoe de extra Ordevergadering is verlopen die de Belangenvereniging van Ondernemende Advocaten bijeenriep. Iedereen heeft al wel vernomen dat het er rumoerig was, maar de details zijn nog onbekend. Men toont ook belangstelling voor de verhoging van de toevoegingsvergoedingen, en verder staan onder meer geagendeerd de voortgang van de Nieuwe Stageopleiding en de notitie 'Raadpleging achterban' van de Rotterdamse fractie.

'Graag gedaan'

Deken Marek Guensberg begint de bijeenkomst met een verslagje van de extra

Ordevergadering. De BOA had voldoende handtekeningen verzameld om een extra Ordevergadering bijeen te laten roepen. 'En dat hebben we toen graag gedaan,' zegt Guensberg schijnbaar welgemeend. De opkomst was 'redelijk' (260 mensen) en het was 'duidelijk zichtbaar' dat vooral de kleine kantoren goed vertegenwoordigd waren. Het College van afgevaardigden kan echter nog niks bespreken voordat het officiële verslag voltooid is. 'En dat is nogal een klus,' weet Guensberg. De woordvoerders van de BOA hebben 'uitvoerig om niet te zeggen breedvoerig' hun onvrede geuit over de geringe belangstelling die de Orde zou hebben voor hun problemen.

De Verordening op de goede praktijkuitoefening is het tweede punt op de agenda. Guensberg deelt mee dat zal worden uitgezocht wat de precieze status van de regeling moet zijn. In de zaal klinkt gemopper omdat de inhoudelijke discussie kennelijk ontweken wordt.

Kaartenhuis

Een heikele kwestie is de verhoging van de toevoegingsvergoedingen voor de sociale advocatuur. Het stelsel van gefinancierde rechtshulp staat volgens afgevaardigden 'op instorten' doordat steeds minder advocaten bereid zijn toevoegingszaken te doen. De situatie wordt door hen dan ook vergeleken met een 'kaartenhuis'. Als het aan staatssecretaris Kalsbeek ligt gaat de vergoeding omhoog met slechts 16 gulden tot 180 gulden. Daarvoor moeten de sociaal advocaten zich dan een kwaliteitscontrole en een tijdrovende bureaucratie laten welgevallen. De Rotterdamse fractie dringt er op aan te streven naar een vergoeding per 1 januari van 210 gulden, en dient een daartoe strekkende motie in.

De door Kalsbeek voorgestelde vergoeding is te laag is en de controle onwense-

lijk, daarover zijn afgevaardigden, Algemene Raad en deken het eens. Maar ze verschillen van mening over de te volgen strategie. Guensberg gebruikt de term *realpolitik* en wil de door Den Haag reeds toegezegde verhoging niet verspelen door het onmogelijke te eisen. Natuurlijk, ook hij vindt een vergoeding van 180 gulden te weinig en streeft naar een bedrag van minimaal 210 gulden. En een kwaliteitstoets door justitie, daar ziet hij evenmin wat in. Zijn compromisvoorstel is een eigen kwaliteitstoets van de Orde en intussen doorpraten met Justitie

De supercategorie van advocaten met meer dan 250 duizend gulden per jaar zou een hogere bijdrage kunnen betalen – toch wordt de bestaande indeling gehandhaafd

om de ‘audit’ van tafel te krijgen en de vergoeding omhoog.

Mevrouw I.W. Korteweg uit Rotterdam – lid van het Rotterdamse éénpittersoverleg – vindt dat de Orde de plannen van Justitie moet boycotten. ‘Want als de trein eenmaal in gang is gezet, is hij niet meer te stoppen.’ Wie gaat de advocaten trouwens controleren? Zij spreekt haar vileine vermoeden uit: ‘Derderangs advocaten die moeite hebben hun eigen kantoor draaiend te houden.’

J.B. Vallenduuk uit Haarlem, lid van de BOA en ook aanwezig geweest op de tumultueuze vergadering, grijpt zijn kans om zich te profileren. Hij vraagt aandacht voor de oproep die de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland (VSAN) aan haar leden heeft gedaan zich uit te schrijven bij de Raad voor de Rechtsbijstand. De Rotterdamse deken J.C. Ekering daarentegen houdt niet van dreigementen waarvan je bij voorbaat al weet dat je ze niet kunt uitvoeren. Guensberg evenmin. ‘Maar het kunnen wel handige instrumenten naar de politiek zijn,’ zegt de deken.

Vallenduuk zegt ervaring te hebben in minder vriendelijke branches. Als vrachtwagenschauffeurs een blokkade oprichten, zitten ze dezelfde middag nog bij het kabinet rond de tafel. Dus nogmaals, hij vindt het voornemen van de sociaal advocaten het werk neer te leggen een goed signaal. ‘Dan

gaan de mensen zich achter het oor krabben.’ Guensberg wijst er ten slotte op dat het een wettelijke taak is om rechtshulp te verlenen, de Algemene Raad zal dus niemand adviseren zich te laten uitschrijven. ‘Maar ik heb er alle begrip voor dat men zegt: geef mijn portie maar aan fikkie.’

Niemand is er natuurlijk tegen om een signaal in Den Haag af te geven, dus nadat alle letters en komma’s hun definitieve plaats hebben gekregen, wordt de Rotterdamse motie met algemene stemmen aangenomen.

Raadpleging achterban

Afke Gerritsen (Algemene Raad, Opleiding) vertelt over de voortgang in de beroepsopleiding. Afgevaardigden, onder meer uit Breda, Den Bosch en Rotterdam, verbazen zich over het feit dat Strafprocesrecht een facultatief vak is geworden. ‘Zijn we dan nog wel echte advocaten?’ vraagt J.H. Peek uit Breda zich af. Volgens Gerritsen zien de afgevaardigden het ‘te somber’. Het wel verplichte vak Procesvaardigheden immers omvat ook strafprocesrecht. Facultatief geworden zijn slechts de *technicalities*: termijnen en dergelijke. Bovendien, wie het facultatieve onderdeel niet heeft gedaan, zal nooit een straftoevoeging krijgen. De eventuele angst voor ondeskundige advocaten is dus ongegrond.

Afgevaardigden horen het verhaal morrend aan. Intussen loopt het tegen lunchtijd. Gerritsen gaat verder over zaken als stageverklaringen, flexibiliteit, tweedefasetoetsing, en andere punten van zorg. De gedachten van de onervaren bezoeker dwalen af naar frisse lucht, broodjes, en koffie. De afgevaardigden schuifelen met hun stoelen en Guensberg wacht op een pauze in het verhaal. Als de spreekster zich even hardop afvraagt wat ze nog meer kan vertellen, besluit hij: ‘Afke, ik vind dat je de vragen uitermate volledig hebt beantwoord.’

Na de lunch ligt er op ieders tafeltje de notitie ‘Raadpleging achterban’ van de Rotterdamse fractie. Het College van afgevaardigden heeft in 1975 een motie aangenomen over het raadplegen van de achterban, te vinden in het *Vademecum*. P.J. Drion uit Rotterdam licht de notitie toe. De motie uit 1975 is volgens hem obsoleet geworden, wat niet wil zeggen dat zij versleten is, integendeel. ‘De regels zijn levensvatbaar en met toekomstmuziek,’ zegt Drion. Vandaar dat de fractie Rotterdam de oude motie uit 1975 wil intrekken en de regels in een nieuwe vorm wil laten herleven. A. de Feijter uit Arnhem is Rotterdam dankbaar voor het signaal dat afgegeven kan worden. ‘Een nieuwe motie is veel beter dan de motie uit 1975 die al zoveel jaren een dode letter is geweest.’

De afgevaardigden zijn het er niet over eens welke motie nou eigenlijk dwingender is. Volgens Guensberg is dat de nieuwe. Hij vindt het ondoenlijk om stukken in voorkomende gevallen minstens vier weken tevoren al naar de afgevaardigden te zenden. ‘We zitten in een enorm besluitvormingscircuit,’ zegt hij. Hij wijst er bovendien op dat de behandeling van belangrijke zaken bijna altijd in meer dan één collegevergadering plaatsvindt, zodat er tussendoor steeds voldoende tijd is de achterban te raadplegen. De stukken staan ook ter inzage op Balienet en de concept-agenda van elke collegevergadering wordt in het *Advocatenblad* gepubliceerd. Democratischer kan het bijna niet. Vallenduuk spreekt zich desondanks uit voor de lange termijn van vier weken. Als hij is uitgesproken weet hij even niet meer of hij dat namens zichzelf, de Haarlemse fractie, of namens BOA heeft gedaan.

P.J. van Wersch uit Arnhem vindt een motie niet de juiste vorm voor een belangrijke regeling als deze. Hij zou haar willen opnemen in het huishoudelijk reglement. Dat is Guensberg net weer iets te enthousiast. ‘Dan formaliseer je het en dan kan het voorkomen dat besluiten op formele gronden vernietigd worden,’ zegt hij.

Uiteindelijk wordt de motie aanvaard met 26 stemmen voor, 22 tegen en een onthouding. Vallenduuk richt zich vervolgens tot Guensberg en zegt dat de stukken te laat

verzonden zijn. 'Maar als u de stemming wilt laten doorgaan, is dat aan u.' Guensberg antwoordt geprikkeld dat er geen vormfouten zijn gemaakt en dat de motie is aanvaard.

'Toch democratisch'

Bij de bespreking van de categorie-indeling financiële bijdrage zijn er twee beginselen te onderscheiden. J.H. van der Meulen uit Leeuwarden vindt bijvoorbeeld dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Hij pleit voor een supercategorie van advocaten, met een inkomen boven de 250 duizend gulden, die een hogere bijdrage moeten betalen. J. Kneppelhout uit Rotterdam daarentegen vindt dat elke advocaat in feite evenveel zou moeten bijdragen. Dries Franssen van de Putte (Algemene

Raad, financiën) is het met Kneppelhout eens. Hij is ervoor dat iedereen in principe hetzelfde betaalt, zij het met een billijkheidscorrectie. In grote meerderheid besluit de vergadering om de bestaande categorie-indeling te handhaven.

Als laatste staat de Centrale Controle Verordeningen geagendeerd. De Algemene Raad wil de administratie van de controle op de verordeningen centraliseren bij het landelijk bureau in Den Haag. Het voordeel is dat de lokale raden daardoor veel werk uit handen genomen kan worden. Afgevaardigden stellen vast dat de te gebruiken formulieren erg lijken op het belastingformulier. Ze tonen zich dan ook bezorgd of de privacy voldoende gewaarborgd zal blijven. Vallenduuk vindt deze angst zeer

reëel want hij zegt onlangs gebeld te zijn met een aanbieding door American Express in samenwerking met Balienet. Volgens Guensberg is dat onmogelijk. 'U vergist zich met BaliePlus.'

Vallenduuk vraagt vervolgens of de Orde een privacyreglement heeft want 'dat moet volgens de wet'. Guensberg: 'Uw vraag zet ons direct aan tot onderzoek op dit punt.' De afgevaardigden stemmen met grote meerderheid voor doorgaan met het project. Er zijn twee onthoudingen en één tegenstemmer (Vallenduuk).

Om half vier sluit Guensberg de vergadering. Hij bedankt de afgevaardigden voor hun uithoudingsvermogen in de warme zaal en voor hun bijdrage in de 'veelal toch democratische en boeiende' discussie. n

Besluitenlijst College van Afgevaardigden 27 juni Zeist

Benoemingen

Mrs. A.Beker (Rotterdam) en H.E.M. Hulleman (Groningen) worden herbenoemd als lid van het Hof van Discipline.

Verhoging toevoegingsvergoedingen

Het College neemt unaniem de volgende motie aan:

'Het College van Afgevaardigden van de Nederlandse Orde van Advocaten in vergadering bijeen op 27 juni 2001 te Zeist:

De Staatssecretaris van Justitie heeft bij brief van 18 juni 2001 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal bericht voornemens te zijn de vergoeding voor rechtsbijstand op basis van het Vergoedingenbesluit met ingang van 1 januari 2002 te verhogen tot nauwelijks meer dan f 180,- na indexering voor die advocaten van wie objectief kan worden vastgesteld dat zij aan bepaalde kwaliteitsmaatstaven voldoen.

Uit onder meer het rapport van het Verwey-Jonker Instituut blijkt dat de toetreding van advocaten tot het stelsel van gefinancierde rechtshulp onder druk staat en een kwaliteitsimpuls voor de sociale advocatuur gekoppeld zou moeten zijn aan een marktconform tarief.

Op verzoek van de Rotterdamse Raad van Toezicht is door PriceWaterhouse Coopers onderzoek verricht naar de financiële positie van een vijftal sociale advocatenkantoren. Uit dit onderzoek uitgebracht op 22 juni 2001 blijkt dat de huidige inkomenspositie van deze kantoren ligt op een niveau lager dan de inkomenspositie in 1997. Voorts blijkt uit het onderzoek dat de vergoeding zou moeten worden verhoogd tot f 290,- om een inkomen te genereren gelijk aan dat van een ervaren juridisch medewerker op een departement.

De druk op het stelsel van gefinancierde rechtshulp is thans zodanig dat om

verdere uitval in het aanbod te voorkomen een generieke verhoging van de vergoeding naar f 210,- dringend noodzakelijk is en niet kan worden uitgesteld tot een systeem van kwaliteitszorg en toetsing is ontwikkeld. Zoals de Staatssecretaris van Justitie bekend is, wordt thans door de Nederlandse Orde van Advocaten actief meegewerkt aan het realiseren van kwaliteitszorgsystemen en toetsing welke activiteiten de Orde ook zal voortzetten na een verhoging van de vergoeding.

Verzoekt de Algemene Raad om er bij de Staatssecretaris van Justitie en de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal op aan te dringen, dat de vergoeding met ingang van 1 januari 2002 wordt verhoogd tot f 210,-.'

Stageopleiding (stand van zaken)

Aan de hand van de notitie van de Algemene Raad is uitvoerig gesproken over de aanpassing van de Beroepsopleiding.

Jaarverslag/actuarieel rapport 1999 Stichting Pensioenfonds

Verslag en rapport worden door het College goedgekeurd.

Notitie Rotterdamse fractie 'Raadpleging achterban'

De in de notitie voorgestelde motie van de Rotterdamse fractie wordt met een kleine meerderheid aanvaard. De tekst van de motie luidt als volgt:

'Het College van Afgevaardigden op 27 juni 2001 in vergadering bijeen spreekt het volgende uit:

1 Overwegende:

a In zijn vergadering van 28 november 1975 heeft het College van Afgevaardigden de volgende motie aangenomen (zie *Vademecum wet- en regelgeving* p. 75), dat:

- “1 gelijktijdig met de verzending van de oproeping bedoeld in art. 7 (van het Huishoudelijk Reglement) daarvan een afschrift wordt gezonden aan de Raden van Toezicht;
- 2 de afgevaardigden uit elk arrondissement en hun plaatsvervangers na ontvangst van de in artikel 7 bedoelde oproeping zo mogelijk in overleg treden met de Raad van Toezicht over de vraag of en hoe leden der Orde in het arrondissement in de gelegenheid dienen te worden gesteld omtrent de onderwerpen, in de agenda voor de vergadering vermeld, van hun gevoelen te doen blijken tegenover de afgevaardigden en hun plaatsvervangers en met dezen over het door hen in de vergadering in te nemen standpunt van gedachten te wisselen;
- 3 de in lid 2 van dit artikel bedoelde gelegenheid in elk geval wordt geboden ten aanzien van voorstellen tot vaststelling, wijziging of intrekking van verordeningen en ten aanzien van onderwerpen die in belangrijke mate de individuele praktijkuitoefening van de leden der Orde beïnvloeden of kunnen beïnvloeden dan wel een inbreuk inhouden of kunnen inhouden op de vrijheid der Leden der Orde;
- 4 de leden van het College van Afgevaardigden en hun plaatsvervangers de aan het gebleken zienswijzen van de leden der orden bij de besluitvorming in het College in hun overwegingen betrekken.”
- b Vastgesteld kan worden dat de in de motie opgenomen regels inmiddels obsoleet zijn geworden. Wel vindt naar verluidt in een enkel arrondissement in voorkomend geval raadpleging van de leden van de plaatselijke orde plaats; de Boekhoudverordening kan wat dat betreft als voorbeeld genoemd worden. Geconstateerd kan worden dat de regels zoals vervat in de leden 2 en 3 van de motie in de praktijk niet worden nageleefd en dat daarom het bepaalde in lid 4 van de motie zijn uitwerking mist.
- c Met name de inhoud van lid 3 lijkt in het huidig tijdsgewricht te absoluut en te dwingend gesteld; doch ook de inhoud van lid 2 heeft kennelijk een niet al te vrijblijvend karakter.
- d Het is de mening van de Rotterdamse fractie dat het besluitvormingsproces binnen de NOVA, zoals dat in de Advocatenwet is geregeld, in de praktijk naar behoren functioneert en dat in het algemeen gesproken er ook geen behoefte bestaat aan toepassing van regels, zoals die in vermelde motie zijn vervat.
- e Aan de andere kant dienen de leden van het College zich ervan bewust te zijn dat zij het belang van hun achterban dienen en dienen zij daarnaar te handelen; zij kunnen daarbij niet alleen afgaan op het in hen gestelde vertrouwen. Daarom dient er ruimte te zijn, ook in praktische zin, voor raadpleging door de leden van het College van hun achterban in die gevallen, waar dat aangewezenen lijkt.
- f Dat houdt in dat in voorkomende gevallen, waar raadpleging van de achterban geboden lijkt, de betreffende voorstellen minstens vier weken voor de vergadering van het College de leden daarvan bereiken en/of dat het College aandringt op uitstel van de besluitvorming, wanneer blijkt dat een substantieel aantal leden van het College aanleiding ziet tot raadpleging van de achterban.
- 2 Verklaart de in de vergadering van 28 november 1975 aangenomen motie niet langer van toepassing.

- 3 In die gevallen, waarin het College het wenselijk acht, al dan niet op voorstel van de Algemene Raad, dat ten aanzien van onderwerpen, die op de agenda van vergadering van het College staan, de leden van de plaatselijke orde worden geraadpleegd, zal daartoe de mogelijkheid worden geboden alvorens besluitvorming ten aanzien van die onderwerpen plaatsvindt.
- 4 In de in het vorige lid genoemde gevallen zullen de leden van het College met de hen betreffende plaatselijke Raad van Toezicht in overleg treden over de vraag of en hoe de leden der orde in het arrondissement in de gelegenheid dienen te worden gesteld omtrent de onderwerpen, in de agenda voor de vergadering vermeld, van hun gevoelen te doen blijken tegenover de afgevaardigden en met dezen over het door hen in de vergadering in te nemen standpunt van gedachten te wisselen.
- 5 Indien de agenda, waarop de betreffende onderwerpen zoals hiervoor bedoeld voorkomen, de leden van het College niet tijdig heeft bereikt, teneinde hen in staat te stellen tijdig met de leden van de plaatselijke orde overleg te plegen, zal de besluitvorming omtrent het betreffende onderwerp worden uitgesteld.

De leden van het College zullen de aan hen gebleken zienswijze van de leden der plaatselijke orde bij de besluitvorming in het College in hun overwegingen betrekken.’

Categorie-indeling

Het College spreekt zich na korte discussie over de voorliggende notitie uit voor handhaving van de thans vigerende categorie-indeling.

Centrale Controle Verordeningen

Het College spreekt zich uit voor voortgang van het project dat een centrale controle van de verschillende verordeningen mogelijk wil maken en ziet de voorstellen voor aanpassing van het juridische kader waarbinnen de controle zich afspeelt, gaarne op de collegevergadering van 14 september tegemoet.

De volgende collegevergaderingen: 14 september te Zeist en 30 november te Utrecht.

De voorlopige agenda voor de vergadering van 14 september:

- Vervolg op de extra Ordevergadering van 18 juni jl.
- Aanpassingsverordeningen in verband met de invoering van de euro, de implementatie van de Vestigingsrichtlijn en de noodzakelijke wijzigingen in het juridisch kader rond de centrale controle op de naleving van de verordeningen
- Gefinancierde rechtshulp
- Vaststellen inkomensgrenzen financiële bijdrage